

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ПІДВАЛИНИ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Пряміцин Вячеслав Юрійович

студент 4 курсу ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Чепульченко Тетяна Олексіївна

кандидат юридичних наук, доцент

зав. кафедри теорії права і держави

ФСП, НТУУ «КПІ»

В роки активних економічних, правових та соціальних трансформацій в Україні та світової економічної кризи особливої актуальності набуває проблема становлення громадянського суспільства в Україні і відповідно становлення правової соціальної держави як продукту розвитку громадянського суспільства та ринкової економіки.

Становлення громадянського суспільства та правової державності, які є результатом історичного розвитку людства, має свої чітко визначені економічні основи. Саме еволюція ринкових відносин на певному етапі свого розвитку призводить до зародження громадянського суспільства як асоціації економічно вільних і незалежних від держави та один від одного громадян, співдружності автономних, суверенних, вільних особистостей, які рівні один одному в правах та можливостях і володіють приватною власністю на умовах своєї життєдіяльності.

Економічна незалежність особистості, на наш погляд, - рівень свободи індивіда, яка дає йому можливість бути відносно незалежним в задоволенні своїх (своєї сім'ї, соціальної групи) потреб, інтересів, бажань, бути відносно вільним в виборі місця роботи, проживання, здобуття освіти та професії, в забезпеченні достатнього рівня життя. Основою цього являється приватна власність особистості. Безумовно, для становлення громадянського суспільства потрібно не тільки наявність економічної незалежності особистості, але необхідними є також інші передумови – насамперед політичні та правові.

Правові основи громадянського суспільства виявляються через діяльність великих і малих соціальних утворень, які повинні демонструвати взаємозв'язок,

взаємодію та взаємообумовленість. Про громадянське суспільство можна вести мову тільки там, де визнається, що суспільство незалежне від держави і має в своєму розпорядженні засоби та санкції, за допомогою яких воно може змусити особистість додержуватись усіх соціальних норм.

Саме такі інститути громадянського суспільства як сім'я, заклади освіти, громадські організації, асоціації, різноманітні об'єднання, політичні партії, професійні спілки здатні виконувати дану роль. Але для досягнення даної мети необхідно насамперед створити власні соціальні структури, за допомогою яких можна контролювати державну владу, ініціювати прийняття правових норм, які будуть захищати інтереси всього суспільства, змусити владу не виходити за рамки закону. Тобто забезпечувати інтереси усіх структур громадянського суспільства, а ними є будь-які незалежні об'єднання громадян. Під ними ми розуміємо асоціації дрібних і середніх власників, громадські організації, профспілки, об'єднання споживачів, різноманітні фонди, спілки і клуби – від спілки підприємців до ліги сексуальних меншин.

Основа громадянського суспільства представляє собою взаємообумовлене одночасне існування в його рамках різнорідних, протилежних та різнонаправлених соціальних сил і їх організацій, інститутів, зацікавлених груп, асоціацій, які об'єднані загальним, єдиним бажанням до спільної життєдіяльності та підкорення їх нормам суспільної моралі та права, які реалізуються громадянським суспільством і гарантуються правовою державою.

Обов'язковою умовою становлення громадянського суспільства є свобода думки та слова, вільна можливість усіх громадян висловлюватися з усіх питань суспільства, держави, організацій та своїх особистих і мати вільний доступ до інформації.

Також особливу увагу потрібно звернути на реально незалежні та неупереджені засоби масової інформації, які в наш час відіграють важливу роль в становленні суспільної свідомості. Тому що становлення громадянського суспільства залежить насамперед від особистостей, їх правосвідомості та рівня поваги до прав та свобод людини.

Але аналіз сучасного економічного, правового, політичного та духовного стану України свідчить про недосконалість розвитку інститутів громадянського суспільства. Саме тому на їх створення і розвиток повинна бути спрямована діяльність українського суспільства та держави задля інтенсивного та паралельного формування громадянського суспільства та демократичної правової соціальної держави.